

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

06 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena, Plămădeală Ghenadie,

judecând fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui

Pernai Oleg xxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.03.2021 – 26.11.2021;

Instanța de apel: 21.12.2021 – 05.04.2022;

Instanța de recurs: 08.06.2022 – 06.12.2022.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 26 noiembrie 2021, pe baza probelor administrate la urmărirea penală, în procedura prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, Pernai Oleg a fost recunoscut vinovat și condamnat:

- în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 1 an închisoare;

- în baza art.art.27, 186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, la 1 an închisoare.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Pernai Oleg i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat că Pernai Oleg la 11 martie 2020, în jurul orelor 13:00, având scopul sustragerii pe ascuns din avutul proprietarului, nefiind observat de nimeni, a pătruns în depozitul de pe lângă Biserica Minunea Sfântului Arhanghel Mihail, amplasată în municipiul Bălți, parcul Dacia, la intersecția străzilor Lesecico cu Bulgară, de unde pe ascuns a sustras un tăietor de lemne pe benzină de model "STIHL MS 180 3/8 împreună cu lanț de tăiat, cauzând un prejudiciu considerabil părții vătămate în sumă de 4 000 lei, după care cu bunurile sustrase a încercat să părăsească locul infracțiunii, însă, întru-cât a intervenit preotul paroh al bisericii nominalizate Sărăcuța Iosif, adică din cauze independente de voința făptuitorului, acțiunea ilicită admisă nu și a produs efectul. Anume din cauza că,

actul admis de învinuitul Pernai Oleg, adică acțiunea menită să ducă în mod direct și nemijlocit la producerea urmăririi prevăzute de legea penală, nu și-a produs efectul dorit de ultimul, acțiunile criminale ale ultimului urmează a fi calificate prin prisma art.27 Cod penal, adică tentative/existența hotărârii de a comite infracțiune.

Acțiunile inculpatului Pernai Oleg au fost încadrate în baza art.art.27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal - tentativa de furt, adică tentativa de sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune materiale în proporții considerabile.

Tot el, a sustras bunurile altei persoane în următoarele circumstanțe, la data de 17 octombrie 2020 în jurul orei 19:00, acționând cu intenție urmărind un scop de cupiditate, îndreptat nemijlocit la sustragerea bunurilor persoane în mod ascuns, conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor cunoscând urmările și dorind survenirea acestora, acțiuni prin care a realizat în nemijlocit sustragerea bunurilor altei, persoane, prin acces liber, cu acordul proprietarului a intrat în apartamentul nr. 38 de pe str. Bulgară 19 din mun. Bălți, care aparține Șuteac Iuri și având intenția de a sustrage bunurile altei persoane, fiind convins că acțiunile lui, nu vor fi observate de Șuteac Iuri, pe motiv că ultimul merse în odaie fiind singur în antreu, de unde și a sustras un telefon mobil de model Huawei Y5P DR LX9, de culoare neagră, cu numărul de IMEI 1: xxxx și IMEI xxxx la prețul de 2 550 lei, cu bunul sustras s-a eschivat de la locul comiterii infracțiunii într-o direcție necunoscută, cauzând lui Șuteac Iuri o dau materială considerabilă.

Acțiunile inculpatului Pernai Oleg au fost încadrate în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, avocatul Grimailo Nelea în numele inculpatului a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia în latura penală, în partea stabilirii pedepsei, cu adoptarea unei noi soluții prin care lui Pernai Oleg, să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, a fost admis apelul declarat, din alte motive decât cele invocate, casată sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Pernai Oleg a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art.186 alin.(2) lit. d), 27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa:

- în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, 1 an închisoare;
- în baza art.27, 186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, 1 an închisoare.

Conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Pernai Oleg i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an 6 luni.

În temeiul art.84 alin.(4) Cod penal și 85 Cod penal la pedeapsa stabilită a adăuga parțial partea neispășită a pedepsei stabilite prin sentința din 12.03.2020 a Judecătorei Bălți, stabilindu-i lui Pernai Oleg pedeapsa definitivă de 2 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art.2 alin.(1) a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.243 din 24.12.2021 pe art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal și art.art.27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, procesul penal în privința lui Pernai Oleg a fost încetat cu liberarea acestuia de răspundere penală.

4.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de apel a menționat, că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar tuturor în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului Pernai Oleg în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile și în baza art.art.27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, tentativa de furt, adică tentativa de sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, prin pătrundere în încăpere, cu cauzarea de daune materiale în proporții considerabile, calificarea faptelor fiind corectă.

Instanța de apel a menționat că în ședința instanței de apel a parvenit o cerere de la inculpatul Pernai Oleg, prin care ultimul și-a exprimat acordul privind aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia și solicită încetarea procesului penal în baza Legii cu privire la amnistie, cererea fiind susținută și de avocatul acestuia.

Instanța de apel a remarcat că potrivit art.2 alin.(1) din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Potrivit art.2 alin.(3) al Legii menționate - încetarea procesului penal conform alin.(1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

Instanța de apel a reținut că pentru infracțiunile prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal și art.art.27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, infracțiuni, ce au fost săvârșite de către inculpatul Pernai Oleg legislația prevede o pedeapsă maximă sub formă de închisoare pe un termen de până la 4 ani.

În continuare instanța de apel a reiterat că, art.1 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova expres stabilește că prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2-5, 7, 8 din Lege.

Astfel, ținând cont de prevederile enunțate, instanța de apel a considerat că, în conformitate cu art.2 alin.(1) a Legii nr.243 cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova din

24.12.2021, a înceta procesul penal de învinuire a lui Pernai Oleg în comiterea infracțiunilor prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal și art.art.27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care, invocă prevederile art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare într-un alt complet de judecată.

În dezvoltarea argumentelor recursului, susține că deciziei instanței de apel, în partea încetării procesului penal în privința lui Pernai Oleg recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) și art.art.27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal în baza Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, cu liberarea acestuia de răspundere penală, o consideră neîntemeiată, întrucât, susține că amnistia este actul prin care se înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa. Noțiunea de amnistie se regăsește în art.107 alin.(1) Cod penal, unde se stipulează că aceasta reprezintă actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

A subliniat că, luând în considerație că o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art.art.285 alin.(2) și 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducere ori comutare a pedepselor penale.

Susține că, instanța de apel corect a concluzionat faptul că inculpatul Pernai Oleg cade sub incidența Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, corect a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.186 alin.(2) lit. d) și art.art.27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, însă greșit a încetat procesul penal cu liberarea acestuia de răspundere penală.

Prin urmare, instanța de apel greșit a aplicat normele de procedură penală, ce prevăd aplicarea amnistiei.

6. Judecând recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi admis, din considerentele ce succed.

În conformitate cu art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum rezultă din conținutul recursului declarat, recurentul critică decizia instanței de apel din punct de vedere al prezenței temeiului de casare prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele

de fond și de apel, în cazurile când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În acest context instanța de recurs menționează, că obiect de examinare a instanței de recurs îl reprezintă chestiunea privind aplicarea Legii nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că criticile aduse de către titularul cererii de recurs și-au găsit confirmare în speța dedusă judecătii, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată.

Mai mult, Colegiul penal lărgit reține și faptul că, din raportarea jurisprudenței naționale la cea a CtEDO rezultă că în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile ce urmează să le soluționeze instanța de apel, hotărârea acesteia urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, or eroarea de drept admisă în cadrul unei proceduri precedente, afectează echitatea procedurii și instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură admisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar, art.6 CEDO este încălcat (hotărârea CEDO Leoni versus Italia).

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că, la întocmirea unei hotărâri, instanța trebuie să îndeplinească cerințele art.394 Cod de procedură penală și să soluționeze toate chestiunile prevăzute în art.art.385, 397 Cod de procedură penală.

Potrivit art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată, iar conținutul ei se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea.

Totodată, potrivit art.417 alin.(1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă printre altele și motivele adoptării soluției date.

La caz, prima instanță a examinat învinuirea adusă în fond și a adoptat soluția de condamnare a lui Pernai Oleg în baza art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal, la 1 an închisoare și în baza art.art.27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, la 1 an închisoare, iar conform art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Pernai Oleg i-a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, în penitenciar de tip semiînchis.

Criticând sentința pentru netemeinicie, apel a declarat avocatul Grimailo Nelea în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, iar în ședința de judecată a instanței de apel, inculpatul cu avocatul acestuia, Grimailo Nelea au solicitat aplicarea față de inculpat a Legii nr.243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Instanța de apel, expunându-se asupra solicitării inculpatului și avocatului acestuia, a conchis că starea de fapt concordă cu cea de drept, Pernai Oleg fiind recunoscut vinovat în baza art.art.186 alin.(2) lit. d), 27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal și a decis că „*În temeiul art.2 alin.(1) a Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.243 din 24.12.2021 pe art.186 alin.(2) lit. d) Cod penal și art.art.27-186 alin.(2)*

lit. c), d) Cod penal procesul penal în privința lui Pernai Oleg – încetează cu liberarea acestuia de răspundere penală”.

Cu toate că, în descriptivul deciziei, instanța de apel nu face referire la prevederile art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, care prevede că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei, conform art.107 Cod penal și în cazurile prevăzute de art.89 alin.(2) lit. a), b), c), e), f) și g) Cod penal, în dispozitiv a pronunțat soluția de încetare a procesului penal în privința lui Pernai Oleg recunoscut vinovat în baza art.186 alin.(2) lit. d), 27-186 alin.(2) lit. c), d) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspundere penală în temeiul art.2 din Legea nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Colegiul penal lărgit găsește necesar a puncta că, această statuare a instanței de apel contravine normelor penale și celor de procedură penală precum și practicii judiciare constante, or, chiar dacă se constată că sentința de condamnare este întemeiată (partea descriptivă a hotărârii), se conchide că procesele penale urmează a fi încetate (partea dispozitivă).

În corespundere cu art.107 alin.(1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art.389 alin.(4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 Cod penal, deoarece adoptarea unei sentințe de încetare a procesului penal conform art.391 Cod de procedură penală, este posibilă doar la faza punerii pe rol a cauzei (art.345 Cod de procedură penală coroborat cu art.350 Cod de procedură penală), în celelalte cazuri, hotărârea se adoptă în baza art.art.389-390 Cod de procedură penală.

Tot aici se menționează că, legiuitorul în prevederile art.391 Cod de procedură penală (sentința de încetare a procesului penal), nu a statuat că, după ce procedura continuă în mod obișnuit și instanța hotărâște asupra învinuirii înaintate inculpatului, ea va adopta o sentință de încetare a procesului penal în cazul aplicării actului amnistiei, ca de altfel și al prescripției.

Or, aceste două cazuri de nereabilitare a persoanei, spre deosebire de celelalte situații similare, regăsite în art.391 Cod de procedură penală, sunt soluționate, după faza ședinței preliminare (art.art.332 alin.(5), 384 Cod de procedură penală), doar în cadrul adoptării unei sentințe (sau decizie a instanței de apel) de condamnare, în virtutea esenței sale procedurale și a specificului de a hotărî asupra învinuirii formulate inculpatului în condițiile prescrise la art.art.389, 394 alin.(1) și (2) și 395 Cod de procedură penală, spre deosebire de cele prevăzute în art.art.394 alin.(4) și 396 Cod de procedură penală, adică cele proprii unei sentințe de încetare.

Mai mult, prevederile de drept enunțate nu sunt declarate neconstituționale și nici nu contravin reglementărilor internaționale, pentru a fi exceptate și omise.

Dat fiind că, încălcările normelor procedurale specificate, constituie erori de drept prevăzute în art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art.436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe corespunzător și în strictă conformitate cu prevederile legii penale și procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și nemijlocit de motivele casării acesteia, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Pasat Liliana, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 05 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui *Pernai Oleg xxxx*, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la 26 ianuarie 2023.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie